

Kabinet Zaštitnika 020/241-642
Savjetnici 020/225-395
Centrala 020/225-395
Fax: 020/241-642
E-mail: ombudsman@t-com.me
www.ombudsman.co.me

Broj: 886/16
Podgorica, 12.04.2017. godine
DK/DK

Na osnovu člana 41 Zakona o Zaštitniku/ci Ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Službeni list CG", br.42/11 i 32/14), Zaštitnik Ljudskih prava i sloboda Crne Gore, nakon završenog postupka po pritužbi grupe profesora Elektrotehničke škole „Vaso Aligrudić“ i to: QQQQQQ, XXXXXXX, YYYYYYY i WWWWWW iz Podgorice, daje sljedeće:

MIŠLJENJE

I Uvod

U skladu sa odredbom člana 22 Zakona o zabrani diskriminacije, pritužbom se obratila grupa profesora Elektrotehničke škole „Vaso Aligrudić“ Zaštitniku Ljudskih prava i sloboda Crne Gore koja se odnosi na rad direktora škole Veselina Pićurića, zbog diskriminacije po osnovu izraženog mišljenja.

Iz pritužbe i cjelokupne prispjele dokumentacije proizilazi da se nalaze u radnom odnosu u toj školi duži niz godina kao i da nesuglasice sa direktorom traju još od 2007. godine kada su ukazali na pojedine nepravilnosti u radu. Smatraju da od tog momenta, postupa prema njima na nejednak način.

Kao posebno navode da kao predavači praktičnog dijela nastave moraju periodično da obnavljaju licencu za rad, a za koju je neophodno stručno usavršavanje i pohađanje seminara. Tvrde da u toj školi ne postoji utvrđen plan stručnog osposobljavanja i usavršavanja

zaposlenih, već da direktor po svom nahođenju šalje profesore na seminare i stručna usavršavanja. Upravo zbog toga, prijavili su se na seminar o inkluzivnom obrazovanju koji je održavan dana 10. i 11. decembra 2016. godine koji je organizovan od strane Austrijskog ministarstva obrazovanja i organizacije Kultur Kontakt Austria, a koji je odobren od strane Centra za stručno obrazovanje Crne Gore. Međutim, odlazak na taj seminar direktor nije odobrio iako je bio blagovremeno obaviješten putem e-maila, dok je seminaru prisustvovala prof. FFFFFFFF koja se nalazila na bolovanju u vrijeme održavanja seminara. Istakli su i potkrijepili mejl korespodencijom da nije odobren odlazak na seminar iz razloga što bi podnosioci pritužbe svojim odsustvom remetili redovno odvijanje nastave, a pri tom nijesu obezbijedili zamjenu za subotu 10. decembra koja je inače bila radna. Za taj dan predviđeno je održavanje časova od 30.12.2016. godine. Dodali su da je taj seminar održan u dane vikenda kao i činjenicu da ostale kolege idu na stručna usavršavanja čak i bez obezbijedene zamjene.

Takođe, ističu da niko od grupe profesora koji su podnijeli pritužbu nijesu prisustvovali ni seminaru koji je organizovalo Ministarstvo prosvjete sa TAIEX-om koji je održan 29. i 30. novembra 2016. godine a upravo se odnosio na unaprjeđenje praktičnog obrazovanja u stručnim školama, i na kojem su učesnici bili upravo predavači praktične nastave iz Crne Gore.

Uz pritužbu, podnosioci su dostavili: agendu gore pomenutog seminara, saopštenje o održanom seminaru dana 29. i 30. novembra 2016. godine sa zvanične internet stranice Ministarstva, mejl korespodenciju između direktora i prof. XXXXXX, direktora i prof. YYYYYY, obavještenje Uprave škole o budućim odsustvovanjima, mejl korespodenciju između organizatora seminara i prof. XXXXX, listu učesnika seminara održanog 10. i 11. decembra i fotografija iz Dnevnika rada, odjeljenja E3a (elektrotehničar/ka energetike), strana 50.

II ISPITNI POSTUPAK

Postupajući po ovoj pritužbi, u cilju utvrđivanja pravno relevantnih činjenica i okolnosti, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore je u skladu sa odredbom člana 35 Zakona o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, zatražio izjašnjenje na navode pritužbe od direktora škole.

Direktor elktrotehničke škole „Vaso Aliqrudić“ u svom izjašnjenju ističe da je **službeno obaviješten** (e-mailom) o održavanju seminara u organizaciji Ministarstva prosvjete u saradnji sa programom Evropske komisije TAIEX dana 29. i 30.11.2016. godine, te je odredio tri nastavnika - predstavnika škole. Dodaje da grupa nastavnika praktične nastave **nije uputila**

zahtjev (e-mail) za prisustvo prethodno navedenom seminaru. Ističe da navedeni seminar nije iz Kataloga stručnog usvršavanja Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno obrazovanje.

Prema članu 112 stav 1 Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, nastavnik ima pravo na stručno usavršavanje iz različitih oblasti kroz programe stručnog usvršavanja. Programe stručnog usvršavanja za svaku školsku godinu usvaja Nacionalni svjet na predlog Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno obrazovanje. Kako navedeni seminar nije iz kataloga stručnog usvršavanja Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno obrazovanje, smatra da prisustvo grupe nastavnika praktične nastave nije bilo neophodno, odnosno navedenim nastavnicima nije bilo uskraćeno pravo stručnog usvršavanja.

Takođe navodi da **nije službeno obaviješten** (pismeno, usmeno i e-mailom) o održavanju seminara „Edukacija u srednjim stručnim školama za rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama“ u organizaciji austrijskog Ministarstva nauke i Kulturkontakt iz Austrije koji je održan u Podgorici 10. i 11.12.2016. godine pa iz tog razloga nijesam mogao službeno obavijestiti nastavnike (XXXXXX, YYYYYY, QQQQQ i WWWWWW) o održavanju prethodno navedenog seminara.

Grupa nastavnika praktične nastave mu **je uputila zahtjev mejlom** (08. i 09.2016.g.) za prisustvo prethodno navedenom seminaru (jer se po njihovim navodima radi o stručnom usavršavanju nastavnika). Nastavnici XXXXXX, YYYYYY i QQQQQ (pojedinačno) su mi se obratili e-mail sa sadržajem "Obavještavamo Vas da ću zbog potreba za stručnim usavršavanjem, u subotu 10.12.2016.g. biti na seminaru"; Nastavnik WWWWWW mi se obratio e-mailom sa sadržajem "Obavještavam vas da dana 10.12.2016.g. (subota) neću moći održati nastavu peti, šesti i sedmi čas zbog pohađanja seminara stručnog usavršavanja, a koji se kreditno boduje za relicenciranje". S obzirom da se radilo o radnom danu (10.12.2016.g.) odgovorio je da mogu prisustvovati seminaru ukoliko obezbijede adekvatnu zamjenu za održavanje časova toga dana. Pošto se radilo o kratkom periodu od dana saznanja do dana održavanja seminara direktor nije mogao da nađe adekvatnu zamjenu (organizuje nastavu); Jako je važno napomenuti da se prethodno navedeni nastavnici za produženje licence moraju obratiti Centru za stručno obrazovanje. Seminar „Edukacija u srednjim stručnim školama za rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama“, nalazi se u Katalogu stručnog usvršavanja Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno obrazovanje. Nastavnik može pohađati seminar iz Kataloga stručnog usvršavanja ukoliko je on u organizaciji Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno obrazovanje. Pomenuti seminar „Edukacija u srednjim stručnim školama za rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama“ prema saznanjima direktora nije organizovan u organizaciji Zavoda za školstvo, odnosno Centra za stručno obrazovanje. Do sada je bila praksa u školi da nastavnici pohađaju seminare stručnog

usavršavanja ukoliko su se institucije CSO i Zavod za školstvo službeno obratile za njihovo održavanje ili ukoliko nastavnici sami izaberu seminar, a onda se on uz odobrenje nadležnih institucija održi od strane autora (trenera) programa uz prethodni dogovor sa koordinatorom programa. Nastavnici su dužni da prilikom prijavljivanja za prisustvo seminarima navedu: instituciju koja organizuje seminar; naziv programa iz Kataloga stručnog usavršavanja; oblast programa iz Kataloga stručnog usavršavanja; redni broj programa iz Kataloga stručnog usavršavanja; mjesto održavanja seminara. Napominje da nastavnici u svom e-mailu ništa od toga nijesu naveli. Prema članu 112 stav 1 Opšteg zakona o obrazovanju, nastavnik ima pravo na stručno usavršavanje iz različitih oblasti kroz programe stručnog usavršavanja, ukoliko ga blagovremeno obavijeste o održavanju seminara sa traženim podacima .

III ČINJENIČNO STANJE

U toku postupka učinjeno je nespornim da su podnosioci pritužbe u radnom odnosu u Elektrotehničkoj školi „Vaso Aligrudić“ u Podgorici kao i da je jedan od uslova za relicenciranje upravo pohađanje seminara.

Kao sporna činjenica tokom postupka postavilo se pitanje da li se direktor škole diskriminatorski odnosio i nejednako postupao prema podnosiocioma pritužbe u odnosu na ostalo nastavno osoblje.

IV RELEVANTNO PRAVO

Ustavom Crne Gore (2007) u članu 8 propisuje: "Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu."

Član 17 Ustava garantuje: "Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma. Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo."

Član 20 Ustava propisuje da: „Svako ima pravo na pravni lijek protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima UN (1948) u članovima 1. i 2. svim ljudima jemči slobodu i jednakost u dostojanstvu i pravima, bez obzira na "bilo kakvu razliku kao što je rasa, boja kože, pol, jezik, vjera, političko ili neko drugo opredjeljenje, nacionalno ili društveno porijeklo, vlasništvo, rođenje ili neki drugi status".

Evropska Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (1950) u članu 14 propisuje „Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbeđuje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.“

Protokol 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u čl.1 propisuje opštu zabranu diskriminacije:

1. Svako pravo koje zakon predviđa ostvarivaće se bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao što je pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status.

Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima UN (1966) u čl. 2 garantuje: Države članice ovog Pakta obavezuju se da poštuju i da jamče prava priznata u ovom Paktu svim pojedincima koji se nalaze na njihovoj teritoriji i potpadaju pod njihovu vlast bez ikakvog razlikovanja, naročito u pogledu rase, boje kože, spola, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili svakog drugog ubjeđenja, nacionalnog ili društvenog porijekla, imovine, rođenja ili drugog statusa.

Zakon o radu ("Službeni list CG", br. 049/08, 026/09, 088/09, 026/10, 059/11, 066/12, 031/14, 053/14) u članu Član 7 propisuje: "Diskriminacija iz čl. 5 i 6 ovog zakona zabranjena je u odnosu na: 1) uslove zapošljavanja i izbor kandidata za obavljanje određenog posla; 2) uslove rada i sva prava iz radnog odnosa; 3) obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje; 4) napredovanje na poslu; 5) otkaz ugovora o radu.

Isti Zakon propisuje: "Poslodavac je dužan da omogući zaposlenom obrazovanje, stručno osposobljavanje i usavršavanje kada to zahtijeva potreba procesa rada, uvođenje novog načina organizacije rada, a posebno kada dođe do usvajanja i primjene novih metoda u organizaciji i tehnologiji rada. Zaposleni je dužan da se, u skladu sa svojim sposobnostima i potrebama procesa rada, stručno osposobljava i usavršava za rad. Troškovi obrazovanja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja obezbjeđuju se iz sredstava poslodavca i drugih izvora, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom."

Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju ("Službeni list RCG", br. 064/02, 031/05, 049/07, 004/08, 021/09, 045/10, 073/10, 040/11, 045/11, 036/13, 039/13, 044/13) članom 107 propisuje: Poslove nastavnika, direktora i pomoćnika direktora može da obavlja lice koje, pored uslova

propisanih Zakonom o radu i ovim zakonom, ima dozvolu za rad (u daljem tekstu: licenca). Licenca je javna isprava kojom se dokazuje potreban nivo opštih i stručnih kompetencija nastavnika, direktora i pomoćnika direktora. Licenca se izdaje nakon položenog stručnog ispita za rad u obrazovno-vaspitnim ustanovama, na vrijeme od pet godina. Licenca iz stava 3 ovog člana se obnavlja svakih pet godina (relicenciranje), u skladu sa programom stručnog usavršavanja nastavnika. Nastavnik, direktor, odnosno pomoćnik direktora koji nema licencu ili nije obnovio licencu nema pravo na rad u ustanovi.

Isti Zakon članom 82 propisuje: Direktor ustanove "(...) 10) podstiče stručno obrazovanje i usavršavanje nastavnika i predlaže njihovo napredovanje (...)"

Granski kolektivni ugovor za oblast prosvjete ("Službeni list Crne Gore", br. 010/16) u članu 6 propisuje: "Zaposleni ima pravo i obavezu da se, u toku radnog odnosa, stalno stručno osposobljava i usavršava i da na osnovu stručnog usavršavanja unapređuje svoj rad, u skladu sa zakonom. Poslodavac je obavezan da utvrdi način stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih, u skladu sa prioritetima i programima i sredstvima obezbijeđenim u budžetu Ministarstva. Ukoliko poslodavac ne obezbijedi upućivanje zaposlenog na stručno usavršavanje, zaposleni ne može da snosi posljedice po ovom osnovu."

Zakon o zabrani diskriminacije („Sl.list CG“ br. 46/10 i 18/14) u članu 2 propisuje: Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu. Diskriminacija je svako neopravdano, pravno ili faktičko, neposredno ili posredno pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, rodnom identitetu, seksualnoj orijentaciji, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili pretpostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.

Neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lice ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana, osim ako su taj akt, radnja ili nečinjenje objektivno i razumno opravdani zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja, odnosno u prihvatljivo srazmjernom odnosu sa ciljem koji se želi postići.

Posredna diskriminacija postoji ako prividno neutralna odredba propisa ili opšteg akta, kriterijum ili praksa dovodi ili bi mogla dovesti lice ili grupu lica u nejednak položaj u odnosu

na druga lica ili grupu lica, po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana, osim ako je ta odredba, kriterijum ili praksa objektivno i razumno opravdana zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja, odnosno u prihvatljivo srazmjernom odnosu sa ciljem koji se želi postići.

Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore (Sl.list CG br. 42/11 i 32/14) u članu 27 propisuju: „Zaštitnik je institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije.“

U istom Zakonu, u čl.41 stoji: “Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik/ca daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. Kad Zaštitnik/ca utvrdi da je došlo do povrede ljudskih prava i sloboda, mišljenje sadrži i preporuku o tome šta treba preduzeti da bi se povreda otklonila, kao i rok za njeno otklanjanje.“

V OCJENA ZAŠTITNIKA

Prilikom odlučivanja i zauzimanja stava u ovom predmetu Zaštitnik je imao u vidu navode iz pritužbe, izjašnjenja direktora na koji se pritužba odnosi, dokumentaciju dostavljenu od obje strane, kao i navedene antidiskriminacione i druge propise domaćeg i međunarodnog prava.

- ❖ Zaštitnik po ugledu na Evropski sud za ljudska prava koji pri utvrđivanju diskriminacije primjenjuje test diskriminacije, a koja metodologija je precizno navedena u predmetu **FREDIN v. SWEDEN br.1**¹, primijenio istu metodologiju u postupku za zaštitu od diskriminacije u konkretnom slučaju.

Stoga je Zaštitnik u konkretnom slučaju primijenio test diskriminacije i pri postavljanju **prvog pitanja** (testa djelokruga) : *Da li pritužba zbog diskriminacije spada u oblast zaštićenog prava ratione materie* (ona prava koja su garantovana Evropskom Konvencijom o ljudskim pravima) - našao je da se ova pravna stvar odnosi na pravo koje je priznato zakonom. Pojam zakona u Konvenciji nije samo zakon u formalnom smislu. On može da obuhvata i neki drugi propis (npr. podzakonski akt) odluku

¹ EctHR, JUDGMENT, STRASBOURG , 18 February 1991, Application no. [12033/86](#), par. 60 – 61;

državnog autoriteta, ustav, međunarodni ugovor čija je strana ugovornica i relevantna država, kao i pravo evropke zajednice.²

Drugo pitanje pri utvrđivanju diskriminacije je: *Da li je u pitanju odredba nekog zakona kojom je propisano određeno pravo.* Nakon što je dobijen potvrdni odgovor i na ovo pitanje, Zaštitnik je nastavio sa primjenom testa diskriminacije.

Treće - *Da li je došlo do razlike u tretmanu.* U postupku za zaštitu diskriminacije podnosilac predstavke mora konkretno identifikovati lice/grupu koja je različito tretirana.

I pored toga što su podnosioci pritužbe dostavili brojnu dokumentaciju koja ide u prilog njihovih tvrdnji da je prema njima postupano na nejednak način, nije bilo nijednog materijalnog dokaza kojim bi bile dokazane tvrdnje da su drugi predavači praktične nastave pohađali seminare, a sa kojima bi Zaštitnik izvršio poređenje. Zapravo, kako su predmet pritužbe dva seminarara – jedan u organizaciji Ministarstva prosvjete u saradnji sa programom Evropske komisije TAIEX održan u radne dane (utorak i srijeda) 29.11. - 30.11.2016. godine, a drugi u organizaciji Edukacija nastavnika u srednjim stručnim školama za rad sa učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama akreditovan od strane Centra za stručno obrazovanje³ održan u neradne dane (subota i nedjelja) 10. - 11.12.2016. godine, komparator bi bila preostala grupa profesora praktične nastave koja je pohađala pomenute seminare iz iste škole. Međutim, po tvrdnjama podnosioca pritužbe, na prvi seminar su od strane direktora upućena su tri profesora od čega dva profesora teorijske nastave a jedan praktične nastave dok su se podnosioci pritužbe na drugi seminar samoinicijativno prijavili.

Stoga, primjenivši test poređenja i dobivši negativni odgovor na postavljeno treće pitanje testa diskriminacije jer nema adekvatnog uporednika, a sa kojom bi Zaštitnik mogao da uporedi podnosioca pritužbe Zaštitnik **nije mogao da utvrdi postojanje diskriminacije.**

- ❖ Međutim, kako Zaštitnik nije vezan pravnom kvalifikacijom navedenom u pritužbi, već činjenicama i dokazima na kojima se temelji zahtjev za zaštitu od diskriminacije, a njegova ovlašćenja nijesu samo na ispitivanju diskriminacije već i na ispitivanju povrede drugih prava, to je u ovom predmetu ispitivano i da li je došlo do povrede nekog drugog prava.

² Maloun protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 27. juna 1984, stav 67

³ <http://www.cso.gov.me/pretraga/168136/AKTIVNOSTI-NA-IMPLEMENTIRANJU-INKLUZIVNOG-OBRAZOVANJA-U-STRUcNIM-sKOLAMA.html> (12.04.2017. godine)

Razmatrajući izjašnjenje direktora Elektrotehničke škole „Vaso Aligrudić“ a u vezi sa raspoloživim materijalno-pravnim dokazima, Zaštitnik kao prvo nalazi da ustanova niti direktor nisu dostavili na uvid niti prosvjetnoj inspekciji niti ovoj instituciji, akt o načinu stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih u skladu sa prioritetima i programima i sredstvima obezbijeđenim u Ministarstvu a kako to propisuje Kolektivni ugovor za oblast prosvjete.

Dalje, podnosioci pritužbe su se obratili i prosvjetnoj inspekciji koja je u okviru svojih ovlašćenja izvršila inspekcijski nadzor i svojim aktom br.0601/2016-15718/4 od 30.01.2017. godine ukazala direktoru škole da na relaciji direktor- dio nastavnika praktične nastave u dužem vremenskom periodu postoje problemi, iz čega proizilazi da je tom organu upućen veći broj zahtjeva za inspekcijski nadzor.

Prilikom održavanja seminara u organizaciji Ministarstva prosvjete dana 29.11. - 30.11.2016. godine, direktor tvrdi da mu grupa profesora nije uputila zahtjev za prisustvo seminarima a što navodi na zaključak da bi bili upućeni na seminar da su se eventualno obratili, pri čemu nijesu bili obaviješteni o održavanju istog niti usmeno niti putem oglasne table. Sa druge strane, prilikom održavanja seminara dana 10. - 11.12.2016. godine u neradne dane, a koji je odobren od strane Centra za stručno obrazovanje, za koji su se podnosioci pritužbe sami prijavili upravo zbog postojanja nesuglasica sa direktorom u dužem trajanju – desilo se da i pored obraćanja podnosilaca pritužbe radi obezbjeđivanje zamjene za nesmetano odvijanje nastave, nijesu dobili dozvolu za odsustvo. Jedan od dokaza koji su podnosioci naveli je upravo obavještenje na oglasnoj tabli škole u kojem stoji: „Poštovane kolege, u obavezi ste da svako odsustvo najavite direktoru škole, Veselinu Pićuriću na e-mail: elektrogg@t-com.me kako bismo mogli da nađemo adekvatnu zamjenu i time omogućimo nesmetano odvijanje nastave“ sa potpisom Uprave škole. S obzirom da je (po tvrdnjama podnosilaca pritužbe) tek dana 08.12.2016. godine odlučeno da će subota 10.12.2016.godine biti radni dan, grupa profesora se obratila dana 09.12.2016. godine radi obezbjeđenja zamjene to se u ovom slučaju može smatrati blagovremenim. Takođe, jedan od dokaza koji je dostavljen ovoj instituciji u prilog tvrdnji za nejednako postupanje je fotografija iz Dnevnika rada, odjeljenja E3a (elektrotehničar/ka energetike), strana 50 iz koje se vidi da čas nije održan zbog stručnog usavršavanja profesora a da pri tom nije obezbijeđena zamjena drugog predavača.

Shodno prethodno iznijetom, a na osnovu svih dokaza pojedinačno i u međusobnoj vezi, Zaštitnik utvrđuje da je neupućivanjem i sprečavanjem podnosilaca pritužbe na stručno usavršavanje zbog relicenciranja u skladu sa programom stručnog usavršavanja nastavnika - **povrijeđeno pravo iz rada i po osnovu rada**, te:

Kod ovakvog stanja stvari, Zaštitnik daje:

P R E P O R U K U

- Organima i direktoru Elektrotehničke škole „Vaso Aligrudić“

- 1. Da donesu akt o načinu stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih u skladu sa prioritetima, programima i sredstvima obezbijedenim u Ministarstvu, a kako to propisuje Kolektivni ugovor za oblast prosvjete;**
- 2. Da na osnovu takvog akta sačine redosled stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih;**

Navedeni organi Elektrotehničke „Vaso Aligrudić“ škole ***dužni su da dostave sačinjeni akt*** instituciji Zaštitnika u roku od 30 dana od dana prijema mišljenja sa preporukom.

**ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE**

Snežana Mijušković